

Od Redakcji

W ręce czytelników oddajemy 11 tom *Problemów Polityki Społecznej*, zapowiadając jednocześnie nową jego formułę – od numeru 12. nasz rocznik stanie się bowiem półrocznikiem.

Tym razem proponujemy wyjątkowo bogaty zestaw tekstów. Dział **STUDIA** otwiera esej Aleksandra Lipskiego poświęcony zmieniającemu się pod wpływem przeobrażeń społecznych (przede wszystkim w obszarze życia rodzinnego) znaczeniu mieszkania i roli, jaką ono spełnia. Nie każdy być może zgodzi się z dość ostrą miejscami charakterystyką stylu życia współczesnych społeczeństw, niemniej warto zapoznać się z tezami i spostrzeżeniami autora, bowiem pobudzają one do refleksji, a być może staną się także początkiem szerszej dyskusji na łamach naszego pisma o zaniedbanym temacie mieszkaniowym.

Wciąż bacznie obserwujemy losy tak ważnego dla nas, a tak często atakowanego, szwedzkiego modelu polityki społecznej. Znany sympatykom *Problemów* Steven Saxonberg przedstawia, wychodząc od analizy sceny politycznej w Szwecji, sytuację w obszarze szwedzkiej polityki społecznej po zwycięstwie centroprawicy w 2006 roku. Saxonberg przekonująco argumentuje, że zmiana władzy (dość paradoksalnie) nie osłabiła ani dotychczasowego uniwersalistycznego kierunku polityki społecznej ani też poparcia społecznego dla wyjątkowego *modelu szwedzkiego*.

Od tekstu o *modelu szwedzkim* przechodzimy do rozważań o zasadności używania terminu *model europejski*. Bartosz Peliński, który nawiązuje do dyskusji w poprzedniej edycji naszego *Forum* (w PPS 10) poświęconej *Europejskiemu Modelowi Społecznemu* proponuje ujmowanie EMS w kategoriach *Europejskiego Systemu Polityk Społecznych* tworzonego przez oddziałujące na siebie wzajemnie krajowe polityki społeczne i wspólną politykę społeczną Unii Europejskiej.

Postulaty doskonalenia warsztatu badawczego przewijają się przez wszystkie działy; m.in. pod tym kątem są analizowane ważne międzynarodowe raporty. Z drugiej

strony teksty umieszczone w dziale **Z WARSZTATÓW BADAWCZYCH** można czytać jako źródło ważnych diagnoz. Każdy z nich wprowadza czytelnika w świat bardzo zróżnicowanych i mało znanych metod badawczych i pokazuje uzyskane dzięki ich zastosowaniu wyniki badań.

Maria Theiss przybliży czytelnikom nadal słabo obecną w polskiej nauce koncepcję „partycypacyjnych badań w działaniu” (*participative action research*), dowodzi ich niezbędności właśnie dla polityki społecznej, ale także zauważa możliwe problemy związane z ich zastosowaniem.

W kolejnym artykule mamy również do czynienia z nowatorskim narzędziem analizy, bowiem Michał Myck wykorzystuje model mikrosymulacyjny – SIMPL - do studiów nad polskim systemem podatkowo-zasiłkowym, by dzięki temu dokonać porównań z systemami obowiązującymi w Niemczech i w Wielkiej Brytanii.

Cieszymy się, że możemy znowu gościć na naszych łamach Michała Polakowskiego i Dorotę Szelewę – zdobywców nagrody *European Social Policy Analysis Network/Journal of European Social Policy*, tym razem ukazujących zastosowanie analizy typów idealnych *fuzzy-sets* – do badań porównawczych systemów pomocy (zasiłków) dla osób bezrobotnych z ośmiu „nowych” państwach członkowskich Unii Europejskiej (Czech, Estonii, Litwy, Łotwy, Polski, Słowacji, Słowenii, Węgier). Tekst ten stanowi zarówno przykład wykorzystania mało w Polsce znanego narzędzia metodologicznego, jak też dostarcza ważne wyniki badań porównawczych systemów wsparcia udzielanego bezrobotnym w krajach Europy Środkowej i Wschodniej.

FORUM poświęcone idei *podstawowego dochodu obywatelskiego* ma nietypowy kształt. Philippe Van Parijs, belgijski badacz, którego nie trzeba przedstawiać zainteresowanym koncepcją PDO, jeden z założycieli *Basic Income European Network* (obecnie *Basic Income Earth Network*), w tekście dziś już „klasycznym”, opublikowanym w roku 2000 w *Boston Review*, opowiada się za wprowadzeniem bezwarunkowego uniwersalnego dochodu podstawowego, wskazując na szereg uzasadnień odnoszących się m.in. do idei sprawiedliwości społecznej, sytuacji jednostki na rynku pracy, do argumentacji feministycznej i ekologicznej. W drugim z tekstów ten sam autor odpowiada na krytykę 15 innych badaczy, jaką wywołała publikacja poprzedniego artykułu, a zarazem porusza problem strategii wprowadzania tego rodzaju rozwiązania w życie. Drugi z autorów Forum to polski socjolog Jan Dzierzgowski – m.in. autor pracy *Przeciw tyranii szefów, mężów i biurokratów. Idea dochodu gwarantowanego i związane z nią kontrowersje*, który rozważa w swoim artykule podstawowy dochód obywatelski jako ideę radykalną, a jednocześnie rysuje źródła jej pochodzenia i dzisiejsze funkcjonowanie w świecie.

Chcielibyśmy, aby prezentowane tu teksty stały się zarzewiem szerszej dyskusji o miejscu i roli PDO we współczesnej polityce społecznej, w tym o możliwościach jego implementacji w polskiej rzeczywistości. Jednocześnie informujemy, że powstała pierwsza polska strona internetowa poświęcona podstawowemu dochodowi obywatelskiemu <http://www.dochodpodstawowy.pl/>. Zachęcamy do zapoznania się z dostępnymi tam materiałami i czynnego udziału w tworzeniu serwisu.

Rozdyskutowane są prawie wszystkie teksty. A już zwłaszcza recenzje; przykładowo, jakże ważna dla nigdy niekończących się dyskusji o reformie opieki zdrowotnej jest polemiczna wypowiedź wybitnego badacza tej dziedziny, Cezarego Włodarczyka.

Ponadto prezentujemy czytelnikom recenzje publikacji z obszaru teorii polityki społecznej, pracy socjalnej z rodziną, a także sprawozdania z porównawczych raportów międzynarodowych (dotyczących biedy wśród dzieci i poziomu zamożności gospodarstw domowych) oraz relację z konferencji międzynarodowej, której tematem były międzypokoleniowe transfery zasobów.

W ostatnich numerach staraliśmy się przybliżyć sylwetki protoplastów polityki społecznej i, z drugiej strony, tych laureatów nagrody Nobla w dziedzinie ekonomii, których sposób myślenia o gospodarce jest rzadki i cenny, bowiem zostawia przestrzeń dla polityki społecznej.

W tym numerze przypominamy sylwetkę Johna Kennetha Galbraitha, niestety nie-noblisty (co zdumiewa), ale autora, który wniósł ferment również do polskich nauk ekonomicznych w trudnych latach 60., 70. i 80. W okresie dominacji na świecie innych szkół teoretycznych Galbraith był jakby *przetrwalnikiem* humanistycznej ekonomii. Odszedł w wieku 97 lat, zostawiając po sobie nie tylko blisko 50 książek, ale i syna, Jamesa Kennetha Galbraitha, który jako ceniony profesor ekonomii krzewił dalej myśl ojca, a należąc od lat do kręgu doradców ekonomicznych Baracka Obamy ma obecnie większą szansę wpływać na rzeczywistość. Publikujemy skrót wspomnienia syna o ojcu, będącego zarazem komentarzem jednego uspołecznionego ekonomisty do myśli drugiego, który przez 70 lat zasiliał humanistyczny nurt ekonomii.